

Brussel, 8.1.2016
COM(2015) 686 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD EN HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ**

Jaarlijks werkprogramma van de Unie voor Europese normalisatie voor 2016

{SWD(2015) 301 final}

1. INLEIDING

Europese normalisatie is de hoeksteen van de werking van de interne markt. De positieve effecten van normalisatie zijn alom bekend en erkend. Normalisatie is een belangrijke maatregel van de strategie voor een eengemaakte markt¹ en maakt tevens deel uit van diverse andere beleidsinitiatieven zoals het industriebeleid² en de strategie voor een digitale eengemaakte markt³.

De Commissie heeft haar strategische visie voor Europese normalisatie uiteengezet in haar mededeling over normen⁴ en het rechtskader daarvoor beschreven in de Verordening betreffende Europese normalisatie⁵ (hierna "**de verordening**" genoemd), die sinds 1 januari 2013 van kracht is.

Een van de nieuwe punten in de verordening is de verplichting voor de Commissie om een **jaarlijks werkprogramma van de Unie voor Europese normalisatie** op te stellen, met daarin strategische prioriteiten voor Europese normalisatie. Deze prioriteiten moeten de beleidsdoelstellingen weerspiegelen die de Commissie in haar eigen planning heeft geformuleerd.

Het jaarlijkse werkprogramma van de Unie is een hulpmiddel om de samenwerking tussen de Commissie en het Europese normalisatiesysteem (ESS) te verbeteren. In het programma worden de visie en plannen van de Commissie voor het volgende jaar op het gebied van normalisatie beschreven: in deze context worden acties aan ESS-actoren voorgesteld.

Zoals duidelijk in de strategie voor een eengemaakte markt wordt aangegeven, is normalisatie van wezenlijk belang om de prioriteiten van de Commissie doeltreffend te ondersteunen. Het gaat er hierbij met name om groei voor onze economie en banen voor onze burgers te creëren, de connectieve digitale markt te versterken, een veerkrachtige energie-unie te vormen en de interne markt verder met een versterkte industriële basis te verbeteren. Uitgangspunt hierbij is dat de EU een krachtiger speler op het wereldtoneel vormt en bezig is met onderhandelingen over een redelijke en evenwichtige handelsovereenkomst tussen de EU en de VS.

Om deze prioriteiten de komende jaren op adequate wijze via normalisatie te ondersteunen, naast de reguliere verzoeken om het vaststellen van normen, is de Commissie van plan haar partnerschap met het ESS nog eens kritisch onder de loep te nemen om ervoor te zorgen dat het de betrokkenheid van de belanghebbenden (industrie, het mkb, consumenten, milieuorganisaties, werknemers, enz.) voldoende stimuleert.

In 2015 heeft de Commissie een aantal belangrijke beoordelings- en evaluatieactiviteiten afgerond met betrekking tot het kader voor normalisatie. Daarom begint het jaarlijkse werkprogramma van de Unie voor 2016 met een verslag over de resultaten van de verschillende activiteiten en maatregelen om de uitvoering van de verordening te verbeteren (deel 2). Vervolgens wordt ingegaan op de normalisatieverzoeken, waarbij wordt beschreven hoe deze hebben bijgedragen tot het realiseren van de beleidsprioriteiten van de Commissie (deel 3): de gedetailleerde verzoeken worden vermeld in de bijlage. Tot slot wordt een aantal belangrijke onderwerpen uit de verordening die al in eerdere jaarlijkse werkprogramma's van de

---

¹ COM(2015) 550.

² COM(2010) 614 en COM(2012) 582.

³ COM(2015) 192.

⁴ COM(2011) 311.

⁵ Verordening (EU) nr. 1025/2012.

Unie waren opgenomen inhoudelijk beschreven en geactualiseerd, zoals insluiting, internationale samenwerking, IER en onderzoek, en financiële en operationele kwesties. Op deze gebieden geeft de Commissie ook een aantal punten aan waarop behoefte zou zijn aan een grotere betrokkenheid van andere leden van de Europese normalisatiegemeenschap.

De in het werkprogramma vermelde richtsnoeren hebben geen andere of grotere gevolgen voor de begroting dan wat al is voorzien voor het jaar 2016.

2. UITVOERING VAN DE VERORDENING

2.1. Artikel 24 van de verordening

In artikel 24, lid 3, van de verordening wordt bepaald dat de Commissie uiterlijk op 31 december 2015, en vervolgens om de vijf jaar, bij het Europees Parlement en de Raad een verslag over de uitvoering van deze verordening indient.

De Commissie moet vooral rekening houden met het feit dat in artikel 24 van de verordening wordt gesproken over enkele verslagen die de financiering ontvangende Europese normalisatieorganisaties (ENO's) en Europese organisaties van belanghebbenden moeten indienen om transparantie en een grotere deelname van de brede normalisatiegemeenschap te waarborgen.

Op grond van het in artikel 24, lid 3, bedoelde verslag zal de Commissie potentiële nieuwe maatregelen beoordelen om de financiering van de Europese normalisatie te vereenvoudigen en de administratieve belasting voor de Europese normalisatieorganisaties te verminderen.

2.1.1. Onafhankelijke evaluatie van het Europese normalisatiesysteem (ESS)⁶

Verder wordt de Commissie in actie 29 van de mededeling over normen⁴ verzocht een "onafhankelijke evaluatie van het Europese normalisatiesysteem" uit te voeren. Deze taak werd aan een externe onafhankelijke adviseur (Ernst & Young, E&Y) uitbesteed. Met de onafhankelijke evaluatie wordt beoogd te meten en te beoordelen of de vijf strategische doelstellingen van deze mededeling worden verwezenlijkt (snelheid van het proces, hulpmiddel ter versterking van het concurrentievermogen, ondersteuning van EU-beleid, insluiting van maatschappelijke belanghebbenden en mondiale impact), te beoordelen of het ESS goed functioneert en aanbevelingen ter verbetering van het huidige systeem te formuleren.

De uitkomsten van de onafhankelijke evaluatie werden in het openbaar besproken en bekendgemaakt: de resultaten van deze besprekingen zullen worden verwerkt in het verslag dat in artikel 24 van de verordening wordt genoemd.

2.2. Gezamenlijk initiatief inzake normalisatie

De strategie voor een eengemaakte markt voorziet in modernisering van het normalisatiesysteem. Daartoe zal de Commissie samen met de Europese normalisatiegemeenschap een gezamenlijk initiatief inzake normalisatie voorstellen en goedkeuren. De publieke en private partners van het gezamenlijke initiatief spreken samen af welke resultaten op welk moment en op welke wijze moeten worden geboekt om de prioriteiten van de Commissie van voorzitter Juncker te ondersteunen. De Commissie zal zich onder andere buigen over prioritaire gebieden voor de ontwikkeling van normen (ICT, diensten, energie, mobiliteit, enz.), nieuwe

⁶ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/12202/attachments/1/translations/en/renditions/native>

manieren om normen vast te stellen en dat in samenwerkingsverband te doen, transparante en inclusieve processen om normen te formuleren, coherente en krachtige ondersteuning door de overheid gedurende het gehele normalisatieproces, een verbeterd kennisbeheer gedurende het gehele normalisatieproces en een gemeenschappelijke strategie om van Europa een wereldwijd referentiepunt voor normalisatie te maken. Tevens zal de Commissie zich buigen over kwesties die verband houden met marktfragmentatie op het gebied van diensten en verdiensting. Verder worden door het gezamenlijke initiatief de prioriteiten voor onderzoek en innovatie aan het normalisatieproces gekoppeld zodat de normalisatieactiviteiten tijdig kunnen beginnen. Het gezamenlijke initiatief moet in de eerste helft van 2016 worden afgerond.

2.3. Vademecum betreffende Europese normalisatie

In 2015 heeft de Commissie een evaluatie van het Vademecum betreffende Europese normalisatie uitgevoerd om het in overeenstemming te brengen met de hervormingen die op grond van de verordening en de mededelingen over normen⁴ zijn doorgevoerd.

Het vademecum bevat ook richtsnoeren voor de ENO's die zijn bedoeld om transparantie en inclusiviteit tijdens het behandelen van de verzoeken van de Commissie te waarborgen.

De Commissie nodigt de ENO's uit hun technische instanties te leren hoe ze deze nieuwe richtsnoeren kunnen toepassen om de praktische uitvoering van deze richtsnoeren te verzekeren, met name bij de ontwikkeling en herziening van geharmoniseerde normen.

3. STRATEGISCHE PRIORITEITEN VOOR EUROPESE NORMALISATIE

3.1. ICT-normalisatie

In de mededeling over de strategie voor een digitale eengemaakte markt van 6 mei 2015 wordt de vaststelling van een "plan voor prioritaire ICT-normen" aangekondigd om de topprioriteiten voor normalisatie te bepalen. Het accent zal daarbij liggen op die technologieën en domeinen die voor de digitale eengemaakte markt cruciaal worden geacht, waaronder essentiële sectorale interoperabiliteit en normen. Het plan zal in de eerste helft van 2016 worden vastgesteld.

Het plan voor prioritaire ICT-normen vormt een aanvulling op het jaarlijkse werkprogramma van de Unie.

Wanneer tijdig maatregelen op het gebied van normalisatie worden genomen, zal de marktfragmentatie naar verwachting afnemen. Deze maatregelen behelzen het vergroten van de interoperabiliteit van producten, systemen en diensten en leveren daardoor een bijdrage aan het concurrentievermogen van Europese bedrijven in alle soorten en maten, waaronder het mkb.

Door in Europa ontwikkelde normen in de hele wereld te bevorderen, krijgt de eengemaakte markt een extra impuls. Het wordt dan eenvoudiger toegang tot mondiale markten te krijgen. Succesverhalen op dit gebied zijn onder meer GSM en Digital Video Broadcasting.

Zoals aangegeven in de mededeling over de digitale eengemaakte markt, zijn er meer inspanningen nodig om ervoor te zorgen dat de prestaties op het vlak van normalisatie gelijke tred houden met de technologische veranderingen.

De volgende stap in de ICT-normalisatie is:

- een efficiënte en effectieve manier te vinden om te bepalen welke sectoren en technologieën voor de digitale eengemaakte markt van wezenlijk belang zijn, en
- vast te stellen welke maatregelen op het gebied van ICT-normalisatie voor deze sectoren en technologieën de hoogste prioriteit hebben.

Hiertoe werkt de Commissie samen en pleegt zij overleg met belanghebbenden.

Deze aanpak zal met verscheidene reeds bestaande instrumenten worden ondersteund. Het voortschrijdend plan voor ICT-normalisatie is een werkprogramma dat per onderwerp is geordend, waarbij EU-beleid aan normaliseringsactiviteiten wordt gekoppeld. Dit plan is opgesteld in samenwerking met het Europees multi-stakeholderplatform voor ICT-normalisatie, waarvan zowel Europese als mondiale belanghebbenden deel uitmaken. Het biedt een volledig en nauwkeurig overzicht van de stand van zaken met betrekking tot ICT-normalisatie.

Het voortschrijdend plan voor ICT-normalisatie strookt met dit jaarlijkse werkprogramma van de Unie en wordt jaarlijks gepubliceerd op de website van het directoraat-generaal Interne Markt, Industrie, Ondernemerschap en Midden- en Kleinbedrijf⁷.

3.2. Normalisatie van diensten

Anders dan bij goederen en ICT is de ontwikkeling van normen voor diensten vooral in de EU beperkt gebleven. Daarom heeft slechts 2 % van alle Europese normen betrekking op diensten.

In potentie kan er echter meer gebruik worden gemaakt van Europese normen voor diensten. Met behulp van vrijwillige normen voor diensten kan het niet-gebruikte potentieel van de dienstensector voor de EU-economie worden benut door de prestaties en kwaliteit van de diensten te verbeteren en te zorgen voor interoperabiliteit en meer samenwerking tussen marktdeelnemers.

Vermoedelijk zal het belang van Europese normen voor diensten in de komende jaren eveneens toenemen omdat de grens tussen goederen en diensten vervaagt (verdiensting). In zulke gevallen betekent een beperking op de levering van hetzij een goed hetzij een dienst in de praktijk een beperking op de verkoop van het geheel. Om deze beperking te voorkomen, zijn wellicht Europese normen voor diensten in aanvulling op de normen voor goederen nodig.

Europese dienstverleners krijgen bovendien met steeds grotere obstakels te maken, omdat het totale aantal nationale normen voor diensten toeneemt en de verplichte certificeringsvereisten per land verschillen. Wanneer meer gebruik wordt gemaakt van Europese normen voor diensten, kunnen bedrijven misschien eenvoudiger op een buitenlandse markt opereren ingeval nationale certificaten nodig zijn voor het verkrijgen van een vergunning of licentie.

De ontwikkeling van Europese normen voor diensten gaat evenwel gepaard met diverse uitdagingen, waaronder zorgen voor een adequate vertegenwoordiging en inbreng van belanghebbenden als het mkb en sociale en maatschappelijke spelers.

Verder lopen de behoeften van de dienstensectoren sterk uiteen en worden de prestaties van diensten op andere wijze gemeten dan die van goederen.

De EU-wetgeving voor diensten is zelden per sector ingericht, in tegenstelling tot de wetgeving voor goederen. Zij verwijst niet op regelmatige basis naar normen als een hulpmiddel om een vermoeden van conformiteit te vestigen. Normen voor diensten

---

⁷ http://ec.europa.eu/growth/sectors/digital-economy/ict-standardisation/index_en.htm

moeten puur vrijwillig blijven en ook in de toekomst op de marktvraag gebaseerd zijn. Volgens de strategie voor een eengemaakte markt moet de Commissie richtsnoeren opstellen over kwesties die met normen voor diensten verband houden. Zo worden belanghebbenden zich meer bewust van de specifieke kenmerken van normen voor diensten en wordt duidelijk welke stappen kunnen worden genomen om het gebruik ervan te ondersteunen. De aanpak die in de richtsnoeren wordt beschreven, zal in de komende jaren ook in de jaarlijkse werkprogramma's van de Unie worden gehanteerd.

3.3. Strategische prioritaire gebieden voor 2016

De Commissie heeft haar strategische prioriteiten voor Europese normalisatie op de hieronder vermelde gebieden vastgesteld. Het betreft gebieden waarop zij door de Europese normalisatieorganisaties normen wil laten ontwikkelen. De gebieden houden rechtstreeks verband met de volgende prioriteiten van de Commissie: connectieve digitale eengemaakte markt; veerkrachtige energie-unie met een toekomstgericht beleid inzake klimaatverandering; verdiepte en eerlijkere interne markt met een versterkte industriële basis.

Wat de connectieve digitale eengemaakte markt betreft, hebben de voorgestelde maatregelen tot doel het gebruik van digitale technologieën en onlinediensten binnen verschillende economische sectoren en de overheid te stimuleren:

- informatiesystemen voor het vervoer om de stroom, de toegankelijkheid en het gebruik van informatie in het vervoer te bevorderen, waardoor vervoersoperaties doeltreffender worden en minder gaan kosten;
- gemeenschappelijke omgeving voor gegevensuitwisseling voor het toezicht in het maritieme domein binnen de EU om de automatische uitwisseling van informatie tussen de bij maritiem toezicht, inclusief defensie, betrokken nationale autoriteiten te versterken;
- etiketterings- en markeringsvoorschriften voor elektronische handel;
- oplader voor mobiele telefoons en andere draagbare apparaten;
- e-gezondheid ter ondersteuning van de rechten van patiënten bij grensoverschrijdende gezondheidszorg;
- tijdsbepalingsdiensten en opsporings- en reddingsdiensten met retourverbinding van Galileo: met componenten van de ontvanger van de gebruiker moeten precieze tijdsbepalingsproducten kunnen worden verkregen;
- locatie-authenticatie met behulp van Galileo;
- toegankelijkheid van de websites van overheidsinstanties;
- toegang tot in een voertuig aanwezige gegevens.

Wat betreft de veerkrachtige energie-unie met een toekomstgericht beleid inzake klimaatverandering hebben de voorgestelde maatregelen tot doel onze infrastructuren te combineren, onze energiebronnen te diversifiëren, het energieverbruik te verminderen en klimaatvriendelijke technologieën te bevorderen:

- een bredere toepassing van alternatieve, klimaatvriendelijke technologieën;
- groene infrastructuur om overheidsopdrachten te ondersteunen en de markt daarvoor in het algemeen te stimuleren;
- ecologisch ontwerp voor kranen, doucheproducten, televisies, slimme apparaten, werktuigmachines, lasapparatuur en energie-etikettering;

- aanleg van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen en vereenvoudiging van de informatie voor voertuigbestuurders over de vraag of zij zich van alternatieve brandstoffen of elektrische oplaadpunten kunnen bedienen;
- toezicht op kwik- en formaldehyde-emissies.

Ter ondersteuning van een verdiepte en eerlijkere interne markt met een versterkte industriële basis stelt de Commissie enkele maatregelen voor waarmee de eisen op het gebied van veiligheid en interoperabiliteit worden uitgebreid. Het gaat hierbij om voorwaarden om de interne markt voor producten te voltooien zodat in Europa een solide industriële basis kan worden gehandhaafd:

- kunststof verpakkingen die thuis kunnen worden gecomposteerd;
- gebruik van modelleringstechniek om de luchtkwaliteit te beoordelen;
- methodiek voor bronnenidentificatie en kwantificering van luchtverontreiniging;
- verbeterde veiligheid en conformiteit van Software Defined Radio;
- persoonlijke beschermingsmiddelen (beschermende kleding);
- kabelbaaninstallaties;
- gastoestellen;
- consumentenproducten die onder de richtlijn inzake algemene productveiligheid vallen (bijv. kaarsen, barbecues, kinderschoenen, buggy's);
- interoperabiliteit van systemen voor het beheren van rechtszaken ter ondersteuning van buitengerechtelijke (alternatieve) geschillenbeslechting;
- materialen en voorwerpen bestemd om met levensmiddelen in contact te komen;
- bouwproducten en invoering van drempels/prestatieklassen voor bouwproducten;
- interoperabiliteit van technische specificaties voor de spoorwegen.

4. INCLUSIVITEIT

In de afgelopen twee jaar heeft men zich grote inspanningen getroost om het mkb en maatschappelijke en sociale belanghebbenden de mogelijkheid te bieden daadwerkelijk aan de normaliseringsactiviteiten deel te nemen. In overeenstemming met de bepalingen van de verordening over de financiering van Europese organisaties van belanghebbenden⁸ heeft de Commissie via openbare oproepen tot het indienen van voorstellen de partnerschappen met de in bijlage III bedoelde organisaties (SBS⁹, ANEC¹⁰, ECOS¹¹ en EVV¹², die respectievelijk het mkb, consumenten, werknemers en milieubelangen bij de normalisatie vertegenwoordigen) een officieel karakter gegeven. Hierbij heeft zij voor samenhang en stabiliteit gezorgd op het punt van financiering en beheer, en voor continuïteit van de vertegenwoordiging van de belangen van de belanghebbenden op de vier in de verordening genoemde gebieden.

Zoals blijkt uit de onafhankelijke evaluatie moet er nog een aantal problemen worden opgelost om adequate deelname van de in bijlage III bedoelde organisaties mogelijk te maken. Ten eerste zijn de in bijlage III bedoelde organisaties en hun rol in het Europese normalisatiesysteem nog steeds onvoldoende bekend en erkend. Ten

⁸ Artikelen 16 en 17 van Verordening (EU) nr. 1025/2012, bijlage III bij Verordening (EU) nr. 1025/2012.

⁹ Small Business Standards — <http://sbs-sme.eu/>

¹⁰ Normalisatie: de stem van de Europese consument — <http://www.anec.eu/anec.asp>

¹¹ De Europese Burgerorganisatie voor normalisatie op milieugebied — <http://ecostandard.org/>

¹² Het Europees Verbond van Vakverenigingen — <http://www.etuc.org/>

tweede krijgen organisaties van belanghebbenden nog altijd slechts moeizaam toegang tot relevante documenten die zij nodig hebben om het technische werk te verrichten. Ten derde is de interactie met de nationale normalisatie-instellingen niet altijd toereikend om de ondersteuning te krijgen die voor deze organisaties nuttig is. Ten vierde weten de in bijlage III bedoelde organisaties nog steeds niet goed hoe ze moeten omgaan met de verschillende werkprocedures van de diverse werkgroepen, wat vaak onnodige administratieve belasting van het technische werk met zich brengt.

In 2016 zal de Commissie de verdere vorderingen in de uitvoering van de bepalingen van de verordening nauwkeurig bijhouden met als doel de inclusiviteit van het Europese normalisatiesysteem te vergroten.

De Commissie nodigt ENO's, nationale normalisatie-instellingen en de in bijlage III bedoelde organisaties van belanghebbenden uit om bovengenoemde uitdagingen op te pakken en hun samenwerking verder te versterken. Bovendien nodigt de Commissie de ENO's uit nog meer hun best te doen om het werk van de in bijlage III bedoelde organisaties te vergemakkelijken door hun interne regels en procedures aan te passen op de wijze die met name wordt aanbevolen in de onafhankelijke evaluatie, met speciale aandacht voor de werkzaamheden die in internationaal verband worden verricht.

5. INTERNATIONALE SAMENWERKING

De Commissie nodigt de ENO's uit om door te gaan met de gezamenlijke promotie van internationale en Europese normen in delen van de wereld waar het Europese bedrijfsleven kan profiteren van versterkte betrekkingen op normalisatiegebied en eenvoudiger markttoegang.

Om betere acceptatie van Europese initiatieven in internationaal verband te bewerkstelligen, moet het ESS binnen de toepasselijke gremia met één stem spreken.

Wat derde landen betreft, geeft de Commissie voortzetting aan de diverse bestaande beleidsdialogen en acties op het gebied van zichtbaarheid en bewustwording (gedetacheerde Europese normalisatiedeskundige in India, SESEI, gedetacheerde Europese normalisatiedeskundige in China, SESEC, of Chinees-Europees informatieplatform voor normalisatie, CESIP) waarvoor ondersteuning door de ENO's van fundamenteel belang is (zie de jaarlijkse exploitatiesubsidies).

De toetssteen voor het gezamenlijke werk is de huidige samenwerking en informatie-uitwisseling met de Verenigde Staten.

De Commissie, die reeds in technische zin een bijdrage aan bepaalde internationale normalisatiewerkzaamheden levert, verwacht meer bij Europese en internationale normalisatie betrokken te raken. Op die manier hoopt zij het volledige potentieel van haar huidige formele waarnemersstatus te benutten, zodat zij haar belofte om voorrang aan internationale normen te geven, beter kan waarmaken.

6. IER EN ONDERZOEKSTHEMA'S

6.1. IER bij normalisatie

IER en normalisatie zijn nauw met elkaar verbonden, hoewel ze fundamenteel van elkaar verschillen. Beleid op het gebied van eigendom, octrooien, auteursrechten en

aanverwante intellectuele-eigendomsrechten (IER) speelt een steeds grotere rol in normalisatie. Dat is evident in de ICT-sector, maar kan ook voor andere sectoren gelden die met voorschriften op het gebied van interoperabiliteit te maken hebben. In dit kader zullen met name octrooien een steeds belangrijkere rol gaan spelen op alle gebieden waar octrooieerbare oplossingen substantiële waarde aan de normen zullen toevoegen.

In zaak C-170/13¹³ beschrijft het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU) vooral een proces met verplichte stappen die beide partijen (octrooihouder en gebruiker) moeten zetten om een stakingsvordering in te stellen of te voorkomen.

De houder van het standaard-essentieel octrooi (SEO) moet (alvorens een stakingsvordering in te stellen):

- enerzijds de vermeende inbreukmaker in kennis stellen van de inbreuk die hem wordt verweten met vermelding van dit octrooi en met precisering van de wijze waarop daarop inbreuk is gemaakt, en
- anderzijds, nadat de vermeende inbreukmaker te kennen heeft gegeven dat hij bereid is een licentieovereenkomst te sluiten onder eerlijke, redelijke en niet-discriminerende ("Fair, Reasonable and Non Discriminatory" — FRAND) voorwaarden, deze inbreukmaker een concreet en schriftelijk aanbod van een licentie onder zulke voorwaarden doen en daarbij met name de royalty en de wijze van berekening daarvan nader aangeven.

Als reactie op het aanbod van de houder van het SEO onder FRAND-voorwaarden geldt het volgende: om met succes een antitrustverweer tegen de stakingsvordering in te stellen, moet de vermeende inbreukmaker met bekwame spoed overeenkomstig de handelsgebruiken en te goeder trouw gevolg geven aan dit aanbod. Of dit het geval is, dient te worden uitgemaakt aan de hand van objectieve elementen en houdt met name in dat er geen sprake is van vertragingstactiek. Wanneer de vermeende inbreukmaker het gedane aanbod niet aanvaardt, moet hij de houder van het betrokken SEO op korte termijn en schriftelijk een concreet tegenaanbod doen dat aan de FRAND-voorwaarden beantwoordt.

Daarbij komt dat, ingeval de vermeende inbreukmaker het voorwerp van het SEO gebruikt vooraleer een licentieovereenkomst is gesloten, hij vanaf het moment van de afwijzing van zijn tegenaanbod een passende zekerheid dient te stellen overeenkomstig de handelsgebruiken ter zake, bijvoorbeeld door een bankgarantie te verstrekken of het nodige geld in bewaring te geven. De berekening van de zekerheid moet met name het aantal verrichte handelingen van exploitatie van het SEO omvatten en de vermeende inbreukmaker moet daarvan een overzicht kunnen geven.

Wanneer na het tegenaanbod van de vermeende inbreukmaker geen overeenstemming wordt bereikt over de details van de FRAND-voorwaarden, kunnen de partijen in onderlinge overeenstemming vragen dat het bedrag van de royalty wordt vastgesteld door een onafhankelijke derde, die op korte termijn uitspraak dient te doen.

Ten slotte kan aan de vermeende inbreukmaker niet worden verweten dat hij naast de onderhandelingen over het verlenen van licenties, betwist dat die octrooien geldig zijn en/of dat zij essentieel zijn voor de standaard waarvan zij deel uitmaken, en/of

---

¹³ Zaak C-170/13, verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 267 VWEU, ingediend door het Landgericht Düsseldorf (Duitsland) bij beslissing van 21 maart 2013, ingekomen bij het Hof op 5 april 2013, in de procedure Huawei Technologies Co. Ltd tegen ZTE Corp., ZTE Deutschland GmbH..

dat hij er daadwerkelijk gebruik van heeft gemaakt, of zich het recht voorbehoudt om dit in de toekomst te doen¹⁴.

Alle betrokkenen zijn het erover eens dat transparantere en kwalitatief betere octrooimeldingen het huidige kader ten goede zullen komen.

De ENO's moeten hun IER-beleid blijven verbeteren en een juist evenwicht tussen de belangen van de eigenaren en de gebruikers van technologie bewerkstelligen.

Mogelijke wijzigingen in het IER-kader moeten zorgvuldig worden bestudeerd en uitgebreid bij alle belanghebbenden worden getest.

6.2. Horizon 2020 — Onderzoek en innovatie

De ontwikkeling en tenuitvoerlegging van agenda's voor onderzoek en innovatie, onder meer door normalisatie, is essentieel met het oog op het concurrentievermogen. Horizon 2020 moet krachtige steun bieden voor de marktintroductie van innovaties en met name voor de ondersteuning van normalisatie via onderzoek en de omzetting van wetenschappelijke bevindingen in normen. Normalisatieactiviteiten vormen een essentieel instrument voor de marktacceptatie van onderzoeksresultaten en voor de verspreiding van innovaties, waaronder onderzoeksresultaten van het Euratom-deel van Horizon 2020.

De ENO's moeten een passende vertegenwoordiging van juridische entiteiten op technisch niveau bij normalisatiewerkzaamheden stimuleren en faciliteren, wanneer de betrokken juridische entiteiten hebben deelgenomen aan een project op dit gebied dat door de Unie wordt gefinancierd via een meerjarig kaderprogramma voor activiteiten op het gebied van onderzoek, innovatie en technologische ontwikkeling,

7. OPERATIONEEL EN FINANCIËEL KADER

7.1. Nieuwe methodiek voor exploitatiesubsidies

De Commissie heeft een methodiek ontwikkeld om de begroting in exploitatie- en actiesubsidies te verdelen. De jaarlijkse begroting voor Europese normalisatie voor exploitatiesubsidies wordt als volgt over de Europese normalisatieorganisaties verdeeld:

- voor het Europees Comité voor Normalisatie (CEN) ten hoogste 53,64 % van de jaarlijkse begroting voor exploitatiesubsidies;
- voor het Europees Comité voor Elektrotechnische Normalisatie (Cenelec) ten hoogste 9,23 % van de jaarlijkse begroting voor exploitatiesubsidies; en
- voor het Europees Instituut voor Telecommunicatienormen (ETSI) ten hoogste 37,13 % van de jaarlijkse begroting voor exploitatiesubsidies.

7.2. Beoordeling van conformiteit van normen met EU-wetgeving en -beleid

De Commissie streeft naar harmonisatie van de taken en versterking van de onafhankelijkheid van de deskundigen die beoordelen of de vereiste resultaten stroken met de verzoeken van de Commissie (zoals de "adviseurs nieuwe aanpak" die momenteel door CEN en Cenelec worden gebruikt), om ervoor te zorgen dat een dergelijke beoordeling voortdurend en ook op de lange termijn kan plaatsvinden. Er

---

¹⁴ Het bovenstaande geldt voor stakingsvorderingen, niet voor vorderingen tot schadevergoeding/verstrekking van boekhoudkundige gegevens.

zullen diverse scenario's worden getest om optimale oplossingen voor het beheren van een dergelijke dienstverlening op basis van actuele behoeften te vinden, waaronder een informele ad-hocbemiddeling.

7.3. Lopende mandaten

De Commissie zal onderzoeken welke mandaten die vóór de inwerkingtreding van de verordening zijn verleend, nog steeds geldig zijn.

De Commissie nodigt de ENO's uit om verslag uit te brengen van de lopende werkzaamheden die worden verricht op basis van mandaten die vóór de tenuitvoerlegging van de verordening zijn gegeven. Zij zal bepalen welke van deze oude mandaten gehandhaafd moeten blijven.